

РОЛЬ І МІСЦЕ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Налагоджені платіжні механізми відіграють ключову роль у розвитку фінансового ринку, тому для подальшого успішного розвитку економіки будь-якої країни важливою умовою є підвищення ефективності національної платіжної системи (НПС), яка повинна повністю задовольняти зростаючі потреби суб'єктів господарської діяльності у швидкому й безпечному переказі коштів, як важливий компонент ринкової фінансової інфраструктури [1, С. 17].

У сучасній економіці суб'єкти господарського обороту щодня здійснюють велику кількість операцій з обміну товарів, послуг і фінансових активів, які, в свою чергу, опосередуються грошовими розрахунками.

Перехід до системи ринкових відносин в Україні викликав істотну перебудову платіжних відносин в країні.

Основними функціями платіжних систем (ПС) є:

1. Своєчасне врегулювання платіжних зобов'язань між учасниками ПС: завдяки ПС здійснення платежів між учасниками відбувається своєчасно і в повному обсязі;

2. Забезпечення безперебійності платежів і безперервності грошового обороту держави: ПС скорочує невизначеність в своєчасності виконання зобов'язань учасниками платіжних відносин;

3. Управління ліквідністю учасників платіжної системи: ПС дозволяє скоротити, а іноді і виключити ймовірність порушення ліквідності банків протягом дня. ПС забезпечує швидкий і остаточний розрахунок в день валютування, тобто в день фактичної поставки активу [2].

Сьогодні в світовій економіці великого значення набуває вдосконалення структури платіжної системи, розвиток її ключових компонентів, забезпечення правових, технологічних та фінансових умов її роботи і мінімізація розрахункових ризиків. У зв'язку з цим значно зростає відповідальність центральних банків і міжнародних фінансових організацій за надійну роботу національних платіжних систем.

Платіжні системи, є невід'ємною складовою частиною фінансової інфраструктури, забезпечують безперебійне, швидке і безпечне проведення платежів і розрахунків і, тим самим, гарантує ефективне функціонування народногосподарського механізму, його окремих секторів, економічних інститутів і господарюючих суб'єктів.

Серед сучасних ПС можна виділити такі, роль яких у функціонуванні економічного механізму особливо велика. Ці системи вимагають підвищеної уваги і постійного контролю за їх діяльністю з боку регулятора.

Світові тенденції розвитку платіжних систем свідчать про дедалі зростаючу роль оптових (з великою вартістю) платіжних систем, серед яких платіжні системи центральних банків. На сьогоднішній день в більшості країн з метою забезпечення фінансового ринку необхідною інфраструктурою різними шляхами створені оптові платіжні системи, які мають свої особливості в залежності від історичних, економічних, законодавчих та інших факторів розвитку даної країни.

Швидкому розвитку платіжних систем на сучасному етапі сприяють різні чинники. Серед них: вдосконалення інформаційних і комунікаційних технологій; поява нових видів платіжних послуг в зв'язку зі зростанням попиту на них; високі темпи розвитку фінансових ринків і проблеми їх нестійкості.

Таким чином, можна зробити висновок, що в умовах глобалізації та регіоналізації світової економіки відбувається зростання ролі платіжних систем як інфраструктурних елементів світового фінансового ринку. Переважаючим механізмом проведення платежів в банківському секторі, на фондових і валютних ринках, операцій монетарної політики і відповідно основним каналом поширення фінансової нестабільності в більшості країн є платіжні системи з великою вартістю.

Список використаних джерел:

1. Криворучко, С.В. *Национальная платежная система: структура, технологии, регулирование. Международный опыт, российская практика* / С.В. Криворучко, В.А. Лопатин. - КНОРУС:ЦИПСиП, 2013. – 456 с.

2. Хомякова, Л.И. *Платежная система в условиях глобализации и региональной рыночной экономики* / Л.И. Хомякова // *Банковское дело*. – 2007. – № 11. – С. 33-37.